

Scenariusz zajęć w oparciu o sztukę Karin Serres *Jagoda i niedźwiedzie*

Autor: Alina Płaziak-Janiszewska

Typ zajęć: język polski, zajęcia dodatkowe

Wiek uczniów: 10–14 lat

Czas: 90 min.

Temat: Kto się boi niewidzialnych niedźwiedzi?

Cele:

Uczeń potrafi

- przedstawić niewidzialne niedźwiedzie,
- nazwać symboliczne znaczenie niedźwiedzi,
- tworzyć pytania związane z dramatem,
- wypowiadać się na forum grupy.

Metody i formy pracy:

praca indywidualna, praca w grupie, praca z klasą, dyskusja, elementy dramy (płaszcz eksperta, tunel myśli, pantomima), praca z obrazami, mapa myśli, graffiti, praca z tekstem dramatu/spektaklem, tworzenie plakatów, cień.

Materialy:

- tekst sztuki *Jagoda i niedźwiedzie*,
- *Słownik symboli* W. Kopalińskiego,
- ilustracje, zdjęcia murali Banksy’ego,
- arkusze papieru, markery,
- komputer z dostępem do mediów.

Przebieg zajęć:

Ćwiczenia wprowadzające

1. Cień

Nauczyciel/nauczycielka zachęca, aby uczniowie i uczennice rozeszli się po klasie, spokojnie spacerując i koncentrując się na doznaniach swojego ciała, a później prosi,

aby każdy wybrał sobie osobę, za którą będzie podążał jak cień w określony, poprzez kolejne komendy, sposób:

- na palcach, skradając się,
- naśladowując kroki, gesty, ruch ciała osoby śledzonej,
- wyolbrzymiając naśladowane gesty,
- chodząc jak w spowolnionym filmie,
- chodząc bardzo szybko.

W trakcie trwania ćwiczenia, na znak prowadzącego, mogą następować zmiany śledzonych osób.

Po wykonaniu zadania, uczestnicy i uczestniczki dzielą się wrażeniami nt. ćwiczenia: jak się czuli, kiedy ktoś ich śledził, naśladował etc.

2. Drama, poza

Na znak osoby prowadzącej zajęcia, uczniowie i uczennice, stojąc w dowolnym miejscu sali, pokazują w formie pozy pojęcia: siła, dzikość, gniew, nieśmiałość, samotność, bunt, miłość, krzywda, przyjaźń.

Uwaga organizacyjna: pojęcia można zmienić, powinny jednak odnosić się do dramatu.

Ćwiczenia rozwijające refleksję

1. Dyskusja, praca z obrazkami

Nauczyciel/nauczycielka rozkłada w różnych miejscach 5 różnych zdjęć (np. murali Banksy'ego) i zachęca, aby każdy, chodząc wokół nich, usiadł przy tym, które najbliższej odnosi się do spektaklu/dramatu. Uczniowie i uczennice uzasadniają na forum klasy swój wybór, kończąc zdanie: „Spektakl/dramat jest jak ten mural Banksy'ego, ponieważ...”.

Uwaga organizacyjna: obrazy/ilustracje/zdjęcia można zmienić, powinny być abstrakcyjne i w żaden sposób niezwiązane ze spektaklem/dramatem.

2. Drama, ćwiczenie pantomimiczne

Uczestnicy i uczestniczki zajęć dobierają się w pary, ich zadaniem jest pokazanie w formie pantomimy relacji, jakie wiążą dowolnego bohatera dramatu z niedźwiedziem.

W związku z tym jedna osoba w parze wchodzi w rolę człowieka (bohatera dramatu), druga – niedźwiedzia i na znak prowadzącego/prowadzącej zajęcia, np. kłaśnięcia, wszyscy przez określony czas tworzą pantomimę. Później siadają w kręgu i kolejne zespoły prezentują efekty pracy. Pozostali natomiast nazywają relacje między człowiekiem a zwierzęciem, a wnioski zapisują na tablicy/plakacie oraz zastanawiają się:

Kto może zobaczyć niedźwiedzia?

Kto się boi niewidzialnych niedźwiedzi? Dlaczego?

Jakie emocje okazują ludzie niedźwiedziom, a jakie niedźwiedzie ludziom?

3. Drama, w płaszczu eksperta, dyskusja

Uczniowie i uczennice, podzieleni na zespoły ekspertów (np. dziennikarze, biologowie, politycy, psychologowie, teolodzy), zastanawiają się nad problemem, odnosząc się do spektaklu/dramatu:

Czy niewidzialne niedźwiedzie istnieją?

Poszczególne zespoły prezentują efekty pracy w dowolny, ustalony przez siebie sposób, np.: przemówienie, kazanie, artykuł, notatka encyklopedyczna oraz zastanawiają się nad problemami:

Czy jeśli czegoś nie widać, to nie istnieje?

Dlaczego niewidzialne niedźwiedzie przybyły do ludzi?

Jak wpłynęły na życie ludzi? Co zyskali/stracili bohaterowie dramatu?

4. Mapa myśli, graffiti

Uczestnicy i uczestniczki zajęć wspólnie rysują na dużym plakacie symbolicznego niedźwiedzia, a następnie wpisują:

- wewnątrz – co może symbolizować, cytaty z dramatu odnoszące się do niedźwiedzi,
- na zewnątrz – „chmurki”, jak w komiksie, z wypowiedziami, co niedźwiedź mógłby powiedzieć ludziom.

Po obejrzeniu efektów pracy, uczniowie i uczennice:

- konfrontują określone symbole ze *Słownikiem symboli* W. Kopalińskiego,
- zapisują na tablicy/plakacie pytania, które intrygują ich w związku z obejrzanym spektaklem/przeczytanym dramatem.

Uwaga organizacyjna: Uczniowie i uczennice mogą wybrać sobie dowolne pytanie, które uznają za intrygujące i odpowiedzieć na nie w dowolny sposób (np. komiks, grafika, wiersz, opowiadanie, pamiętnik) w domu.

Podsumowanie zajęć

1. Drama, pozy

Uczniowie i uczennice zastanawiają się nad problemem: *Gdybym był/była zwierzęciem, to jakim...*, a następnie wchodzi w rolę wybranego przez siebie zwierzęcia i zastygają na kilka sekund.

Chętne osoby odpowiadają na forum klasy na pytania:

Kim jesteś?

Co robisz?

Jak się czujesz?

Co jest dla ciebie najważniejsze?

Co łączy cię z człowiekiem?

Co chciałbyś mu przekazać?

2. Poszukiwanie analogii/kontekstów

Uczniowie i uczennice, podzieleni na zespoły, poszukują różnych tekstów kultury, przedstawiających relacje między ludźmi a zwierzętami, np. można nawiązać do książki Pullmana *Mroczne materie*, w których występują dajmony – dusze pod postacią zwierzęcia obrazującego charakter jej właściciela.

3. Drama, tunel myśli

Uczniowie i uczennice ustawiają się w dwóch szeregach, twarzą do siebie. Chętna osoba/nauczyciel/nauczycielka wchodzi w rolę Jagody, która poszukuje pocieszenia po odejściu niedźwiedzia, przechodzi przez tunel, słuchając wypowiedzi, odbierając gesty pozostałych uczestników i uczestniczek zajęć na temat jej sytuacji.

Materiał edukacyjny jest częścią projektu Centrum Sztuki Dziecka pn. Edu-akcje.

Edu-akcje to projekt zrealizowany w 2019 roku, w ramach programu *Edukacja kulturalna* pn. „NOWA EDUKACJA KULTURALNA CENTRUM SZTUKI DZIECKA. SCENA WSPÓLNA W OBSZARZE DZIAŁAŃ LOKALNYCH” finansowanym ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury.